

NOTA SOBRE EL TEXT I BIBLIOGRAFIA

Aquesta obra és una reescriptura de les tragèdies *Les coèfores* d'Èsquil, *Electra* de Sòfocles i *Electra* d'Eurípides, i consta de tres parts clarament diferenciades entre si, cadascuna de les quals és una versió d'un dels tres tràgics amb un treball textual molt diferent en cada cas.

A la part dedicada a Eurípides, la més extensa i fidel al plantejament dramàtic original, he reescrit l'obra en prosa amb llibertat expressiva però resseguint força de prop el desenvolupament original dels diàlegs, condensant-ne les intervencions dels diversos personatges, o repartint-les entre diferents veus, i eliminant-ne del tot l'escena l'epíleg amb el *deus ex machina* dels Dioscurs, per oferir una obra en diàlegs breus que aguditzés la sensació de precipitació que ja té l'obra original. Per a aquest treball, he partit de la traducció literal de Théobald Fix, alhora que he consultat puntualment les opcions (sovint d'allò més diverses) emprades per altres traduccions que consigno a la bibliografia i, per a alguns passatges puntuals he treballat també amb el text grec original.

A la part dedicada a Sòfocles, la més sintetitzada i alhora la més transformada pel que fa a l'estructura dramàtica de l'original —si bé alhora probablement la més fidel quant al treball textual dels parlaments—, he reescrit l'obra en monòlegs en vers seguint el model mètric emprat per Albert Balasch a la seva tragèdia *La caça de l'home* —que ja vaig fer servir a la *Ifigènia* que es va estrenar al Teatre Lliure la temporada anterior—, també amb llibertat expressiva però resseguint força de prop els fragments seleccionats. Per a aquest treball, he partit de la traducció literal de Louis Benloew i Louis Bellaguet, alhora que —igual que amb la versió d'Eurípides— he consultat puntualment les opcions emprades per altres traduccions que consigno a la bibliografia i, per a alguns passatges puntuals igualment he treballat també amb el text grec original.

A la part dedicada a Èsquil, probablement la més transformada quant al treball textual, he convertit l'obra en una mena de cor narratiu a múltiples veus, del que només se singularitza la veu del personatge de Clitemnestra. Per a aquest treball, en prosa poètica amb un primari joc accentual, ha partit de la traducció filològica d'Alexis Pierron i, com a les versions d'Eurípides i Sòfocles, he consultat puntualment les opcions emprades per les traduccions que consigno a la bibliografia.

A banda de les qüestions estrictament textuals, no vull deixar de mencionar que el plantejament d'*Electra* és fill de les llargues converses amb l'Àlicia Gorina, corresponsable de la dramaturgia escènica. Així mateix, no em vull estar d'agrair a la Lluïsa Cunillé que m'ajudés a polir dramàticament la proposta amb les seves sempre afinades observacions.

Albert Arribas

TRADUCCIONS DE REFERÈNCIA A L'HORA D'ESCRIURE LES VERSIONS

BENLOEW, Louis i BELLAGUET, Louis (traducció literal al francès de Sòfocles). *Les auteurs grecs expliqués d'après une méthode nouvelle par deux traductions françaises, l'une littérale et juxtalinéaire présentant le mot à mot français en regard des mots grecs correspondants; l'autre correcte et fidèle précédée du texte grec avec des sommaires et des notes par une société de professeurs et d'hellénistes. Sophocle: Électre [expliquée et annotée par M. Benloew et traduite en français par M. Bellaguet, Ancien professeur de Rhétorique]*. Paris: Librairie de L. Hachette, 1845.

FIX, Théobald (traducció literal al francès d'Eurípides). *Les auteurs grecs expliqués d'après une méthode nouvelle par deux traductions françaises, l'une littérale et juxtalinéaire présentant le mot à mot français en regard des mots grecs correspondants; l'autre correcte et fidèle précédée du texte grec avec des sommaires et des notes par une société de professeurs et d'hellénistes. Euripide: Électre*. Paris: Hachette, 1845.

PIERRON, Alexis (traducció al francès d'Esquil). *Théâtre d'Eschyle. (8e édition revue et corrigée par le traducteur d'après les travaux critiques et exégétiques de Godefroy Hermann, de Guillaume Dindorf, de Henri Weil, de Frédéric Heimsoeth, etc.)*. Paris: Charpentier et Cie, 1870.

ALTRES TRADUCCIONS CONSULTADES

ALAMILLO, Assela (traducció al castellà d'Esquil). *Tragedias*. Barcelona: Biblioteca Gredos, 1981.

ALBINI, Umberto – FAGGI, Vico (traducció a l'italià d'Eurípides). *Ecuba. Elettra*. Milano: Garzanti, 1983.

- ALSINA CLOTA, Josep (traducció al castellà d'Eurípides). *Las suplicantes. Electra. Orestes*. Barcelona: Bruguera, 1982.
- CHAMBRY, Émile (traducció al francès d'Èsquil). *Théâtre complet*. Paris: Flammarion, 1964.
- DELCOURT-CURVERS, Marie (traducció al francès d'Eurípides). *Tragédies Complètes, II*. Paris: Éditions Gallimard, 1962.
- KOVACS, David (traducció a l'anglès d'Eurípides). *Suppliant Women. Electra. Heracles*. Cambridge: Harvard University Press, 1998.
- LABIANO, Juan Miguel (traducció al castellà d'Eurípides). *Tragedias, II*. Madrid: Cátedra, 1999.
- MEDINA GONZÁLEZ, Alberto – LÓPEZ FÉREZ, Juan Antonio (traducció al castellà d'Eurípides). *Tragedias*. Madrid: Gredos, 1977.
- PARMENTIER, Léon – GRÉGOIRE, Henri (traducció al francès d'Eurípides). *Les Troyennes. Iphigénie en Tauride. Électre*. Paris: Les Belles Lettres, 1925.
- PESSONNEAUX, Émile (traducció al francès d'Eurípides). *Médée. Andromaque. Les Troyennes. Électre. Iphigénie en Aulide*. Paris: Le Grand Livre du Mois, 1995.
- PIGNARRE, Robert (traducció al francès de Sòfocles). *Sophocle. Théâtre complet*. Paris: Garnier Frères / Flammarion, 1964.
- RAMOS JURADO, Enrique Ángel (traducció al castellà d'Èsquil). *Tragedias. Los Persas / Los Siete contra Tebas Las suplicantes / Orestía (Agamenón / Coéforos / Euménides) / Prometeo Encadenado*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- SAN MARTÍN, Gonzalo (traducció al castellà d'Èsquil). *Prometeo encadenado y La orestíada (trilogía trágica)*. Santiago de Chile: Editorial Ercilla, [1985].